

สุขภาพ

อาหาร-การกิน

สุขภาพ กับ อาหาร การกิน

อาหาร หมายถึง ของที่เรารับประทาน เพื่อ
การเจริญเติบโตของร่างกาย เพื่อสร้าง
พลังงานในการทำงาน และเพื่อกา ร
บำรุงรักษาร่างกาย

การกิน หมายถึง พฤติกรรมในการรับประทาน
อาหารของเรา

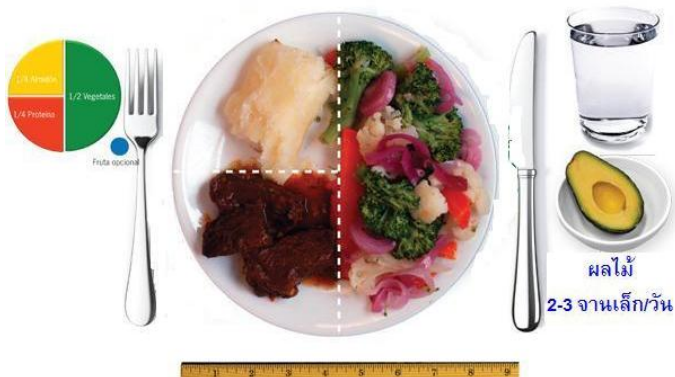
เป้าหมายสำคัญของการรับประทานอาหาร มิได้เพียงเพื่อให้ร่างกาย
ได้รับสารอาหารที่จำเป็นเท่านั้น ยังรวมถึงความอร่อย หรือความสุขจากการ
รับประทานอีกด้วย ทั้งอาหารและการกิน ต่างก็มีผลต่อสุขภาพ

ผู้ที่สนใจเรื่องสุขภาพของตน

ควรจะสนใจทั้งสองเรื่อง

จึงจะได้ประโยชน์อย่างครบถ้วนและถูกต้อง

โดยไม่ทำให้ตนเองต้องได้รับความเดือดร้อนที่ไม่สมควรจะเกิด

อาหาร

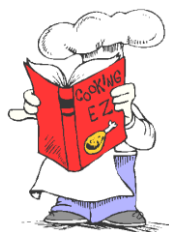
เรามีความรู้ทั่วไปตั้งแต่สมัยเป็นนักเรียนว่า

อาหารมี 5 หมู่ ได้แก่

1. โปรตีน หรือหรืออาหาร ประเภทเนื้อ นม ไข่
2. คาร์โบไฮเดรต หรืออาหารประเภทข้าว น้ำตาลและแป้ง
3. เกลือแร่วิตามินและใยอาหาร หรือ อาหารประเภท ผัก ผัก และผลไม้
4. ไขมัน หรืออาหารประเภทน้ำมันสัตว์และน้ำมันพืช
5. น้ำ

คำแนะนำเกี่ยวกับอาหาร ที่น่าสนใจ มีประโยชน์ และที่ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ คำแนะนำนี้ได้จากสรุปรายงานการประชุมที่จัดขึ้นโดยคณะกรรมการด้านอาหารของ สมาคมโรคหัวใจแห่งสหรัฐ ด้วยความร่วมมือขององค์การระดับชาติของสหรัฐอื่นๆอีกเจ็ดแห่ง (Deckelbaum RJ et al. AHA Conference Proceedings. Summary of a Scientific Conference on Preventive Nutrition: Pediatrics to Geriatrics. Circulation 100: 450-456, 1999) ข้อสรุปทำสำหรับคนอเมริกัน แต่ก็ได้มีการนำข้อมูลของชนชาติต่าง ๆ มาพิจารณาไปด้วย เมื่อหาความแตกต่าง พบว่าความแตกต่างเท่าที่มีอยู่ก็ไม่มีผลกระทบต่อข้อสรุปของคำแนะนำแต่ประการใด

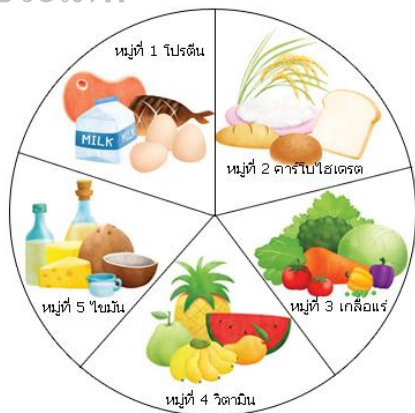

คำแนะนำ

สำหรับอาหารที่เหมาะสม เพื่อป้องกันโรคที่มีหลักฐานว่าเกี่ยวข้องกับอาหาร ได้แก่ โรคมะเร็ง โรคหลอดเลือดแข็ง โรคอ้วนและโรคเบาหวาน ได้แก่

1. ควรรับประทานอาหารหลายๆประเภท

โดยรับประทานอาหารปัจจุบันของท่านเป็นหลัก ควร รับประทานอาหารทุกมื้อ หรืออย่างน้อยก็สองมื้อ โดย รับประทานอาหารครบทุกหมู่ (คาร์โบไฮเดรต โปรตีน ไขมัน เกลือแร่ วิตามิน โยอาหาร และน้ำ)

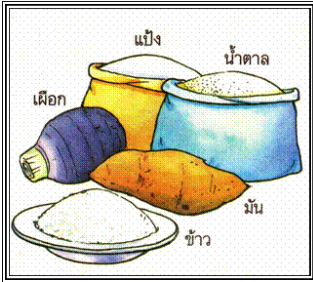

2. รักษาความสมดุล ระหว่างปริมาณอาหารที่รับประทานกับการใช้กำลังกาย โดยรักษาน้ำหนักตัวให้คงที่ หรือปรับน้ำหนักตัวขึ้นลงตามความจำเป็น

รับประทานอาหารให้พออิ่ม สังเกตได้จากน้ำหนักตัวคงที่ ในกรณีที่น้ำหนักน้อยไปก็อาจต้องรับประทานเพิ่มขึ้น (โดยเพิ่มปริมาณบางมื้อ หรือเพิ่มจำนวนมื้อ) ในทางตรงข้ามถ้าอ้วนไปก็ลดปริมาณอาหารในแต่ละมื้อลง

3. เลือกรับประทานอาหารประเภทธัญพืช (ข้าวชนิดต่างๆ) ผักและผลไม้ให้มากเข้าไว้

อาหารไทยที่มีข้าวเป็นหลักนับว่าถูกต้องดี
มากอยู่แล้ว ท่านที่ใช้ขนมปังหรือธัญพืชอื่นๆ ก็
ใช้ได้

อาหารประเภทโปรตีน ให้เป็นปลาบ่อยๆ
จะดีกว่า ไก่ เนื้อ หรือหมู ตามลำดับ

พยายามเพิ่มอาหารประเภทผักและผลไม้
ให้มากกว่าเดิม ให้มีทุกมื้อได้จะดี เลือกชนิดที่
ชอบจะได้ไม่ต้องฝืนใจรับประทาน

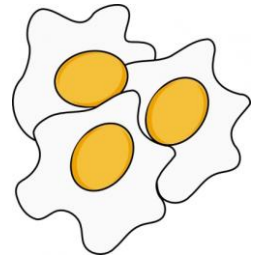
4. เลือกอาหารที่มีไขมัน ไขมันอิ่มตัวและโคเลสเตอรอลให้ น้อยเข้าไว้

พยายาม เลือกส่วนที่เป็นมันน้อยที่สุด
ไก่ถ้าลอกหนังออกได้ก็ดีเพื่อให้มีไขมันอิ่มตัว
น้อยลง

ไข่ไม่กินวันละฟอง

นมควรเป็นนมพร่องมันเนย

5. เลือกอาหารประเภทที่มีน้ำตาลทรายแต่พอประมาณ

หลีกเลี่ยงเครื่องดื่มประเภทน้ำอัดลม กาแฟ
หรือเครื่องดื่มที่ใส่น้ำตาลทรายมากๆ และขนม
ต่างๆ

6. เลือกอาหารที่มีเกลือแต่พอประมาณ

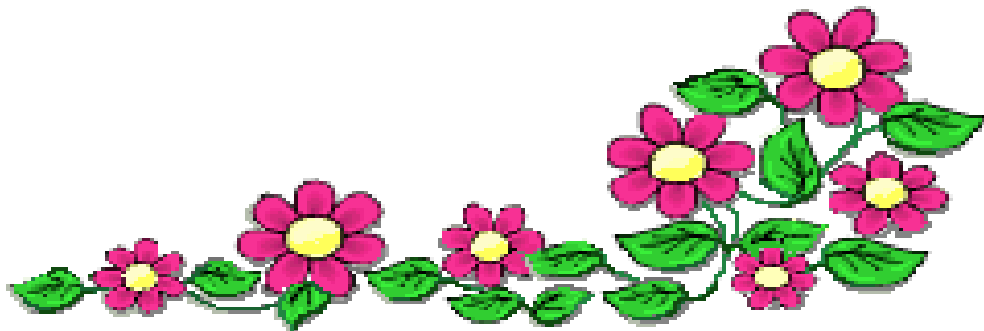
หลีกเลี่ยงของเค็มจัด เช่น ปลาเค็ม ไข่เค็ม และอาหาร
หมักดองต่างๆ ทั้งเป็นการเลี่ยงสารอันไม่พึงประสงค์ ที่อยู่ใน
อาหารประเภทนี้ด้วย

7. ถ้าดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ก็ดื่มแต่พอประมาณ

ถ้าไม่ดื่มอยู่แล้วก็ไม่จำเป็นต้องดื่มเพื่อสุขภาพ แต่ถ้า
ดื่มอยู่ก็ควรดื่มให้อยู่ในเกณฑ์ที่ไม่เกิดโทษและอาจเกิด
ประโยชน์เล็กน้อย คือ ไม่เกินวันละ 1-2 แก้ว ตามมาตรฐาน
ของเครื่องดื่มนั้นๆ

การกิน หมายถึง พฤติกรรมในการรับประทานอาหารของเรา

มีข้อสังเกตที่ควรกล่าวถึง 3 ประการ ได้แก่

1. การกินนั้นเป็นสิ่งที่เราสามารถจะควบคุมได้ค่อนข้างจะมาก เมื่อเปรียบเทียบกับเรื่องอื่นๆ เช่น การถ่าย การนอน หรือการคิด เป็นต้น โดยหลักการจึงเป็นพฤติกรรมที่ง่ายต่อการเปลี่ยนแปลง หากมีความจำเป็น หรือมีความต้องการจะเปลี่ยน

2. มนุษย์เรากำหนดการกินด้วยปัจจัย 4 ประการ คือ

- ความหิว
- ความอร่อย
- ความเคยชิน
- ความสะดวก

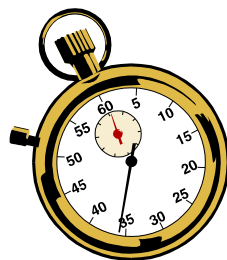
เราเลือกได้ด้วยว่าจะใช้ปัจจัยไหนเป็นตัวกำหนดที่สำคัญ ขึ้นอยู่กับความคิด การใช้เหตุผล และการใช้อารมณ์ของเรา

3. สุขภาพที่ปกติ ขึ้นอยู่กับการควบคุมดูแลให้การกินเป็น

ปกติด้วย คือ ปกติในเรื่องเวลา ปริมาณ และชนิดของอาหาร ดังต่อไปนี้

- **เวลา** หมายถึง การรับประทานอาหารตามเวลาปกติ (เวลาที่เคยรับประทาน) ไม่เกินเวลาจนหิวมากหรือหายหิว หิวมากทำให้ปวดท้องขณะรับประทานอาหารหรือหลังอาหารไม่นานนัก

การรับประทานจุบจิบนอกเวลาที่เคย ทำให้ท้องอืด เพราะมีอาหารอยู่ในท้องทั้งวัน หรือการรับประทานด้วยความเร่งรีบ เพราะหิวเรื่องอื่น ทำให้ปวดท้อง คลื่นไส้ ท้องอืด และเรอ

การแก้ไขปัญหา ➡ ควรแยกเวลารับประทานอาหารกับเวลาทำงานออกจากกัน ให้เวลารับประทานเป็น "เวลารับประทานอาหาร " คือให้ความสำคัญกับการรับประทานอาหารไม่น้อยไปกว่าการทำงาน

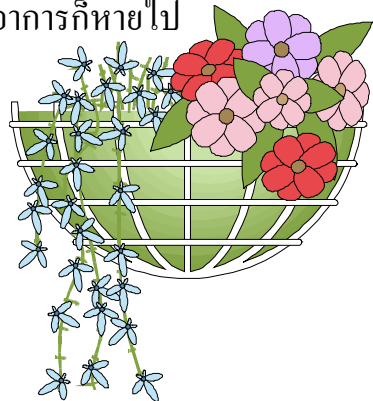
การรับประทานอาหารควรจะเป็นกิจกรรมที่มีความสุข เพลินเพลิน (เราจึงมีการเลี้ยงอาหารเมื่อต้องการแสดงความยินดี)

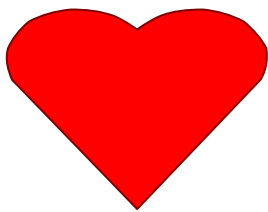
เราสามารถเปลี่ยนเวลารับประทานอาหารให้เหมาะกับตัวเราได้ ให้เหมาะสมกับงานหรือภารกิจประจำวันของเรา การทำงานของระบบทางเดินอาหารจะเป็นไปอย่างอัตโนมัติ

ส่วนใหญ่ ผู้ที่มีปัญหาได้แก่ ผู้ที่อยู่ในวัยเรียนหรือวัยทำงาน และมีปัญหาเมื่อไม่สามารถแยกเวลาเรียนหรือเวลาทำงานออกจากเวลารับประทานอาหารได้ ทำให้เกิดอาการท้องอืด หรือปวดท้อง วิธีแก้ไขควรใช้เวลาเรียนหรือเวลาทำงานเป็นตัวตั้ง แล้วจัดมื้ออาหารแทรกลงไปให้พอเหมาะ ต่อไปก็ทำตามเวลานั้นให้สม่ำเสมอ

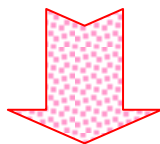
- **ปริมาณ** อาหารในแต่ละมื้อไม่ควรให้น้อยไปหรือมากเกินไป ปริมาณมากไปย่อมทำให้เกิดอาการท้องอืด ปริมาณน้อยไปก็ไม่ก่อให้เกิดผลดีต่อร่างกาย
- **ชนิดของอาหาร** ให้หลีกเลี่ยงหรือ เว้นอาหารประเภทที่ตนเองสังเกตเห็นว่า
  - เมื่อรับประทานแล้วทำให้ไม่ค่อยสบายท้อง
  - อาหารที่มักทำให้ท้องอืดได้แก่ อาหารที่มีไขมันสูง นมสด ของเผ็ด ของเปรี้ยว และเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ แต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน ถ้าไม่แน่ใจให้ ทดลองงดสัก 3-5 วัน แล้วลองรับประทานใหม่ ทำซ้ำหลายครั้งก็ได้เพื่อให้แน่ใจ ไม่มีโทษแต่อย่างใด
  - บางคนมีอาการท้องเดินบ่อยๆ ควรทดลองเลี่ยงอาหารประเภท นมสด อาหารที่มีรสเผ็ดหรือเปรี้ยว อาจทำให้อาการหายไปหรือดีขึ้นได้
  - หลายคนมีลมมากผายลมบ่อย ตั้งแต่เริ่มดื่มนมเพื่อบำรุงกระดูก หรือรับประทานกระเทียมเพื่อลดไขมัน หรือเพื่อฟอกเลือด ถ้าเกี่ยวข้องกันจริง เมื่อเลิกอาหารหรือยาบำรุงเหล่านี้อาการก็หายไป

เราเอา

สุขภาพกับ อาหารและการกิน

อยู่ที่ การควบคุมดูแลการกินให้เป็นปกติ

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีความรู้ว่าอาหารอะไรดีอะไรไม่ดี อะไรควร
รับประทานอะไรไม่ควร แต่ในทางปฏิบัติคนเราอาจไม่ทำตามนั้น ด้วยเหตุผลที่
กล่าวไว้ข้างต้นแล้วว่า

**การกินกำหนดด้วยปัจจัยหลายอย่าง มิได้กำหนดด้วย
การอยากมีสุขภาพดี แต่กำหนดด้วยความหิว ความอร่อย
ความเคยชิน และความสะดวก การคำนึงถึงสุขภาพ จึงต้อง
เอาชนะปัจจัยเหล่านี้ และชนะได้ด้วยการใช้ความคิดและใช้
เหตุผล**

ด้วยความปรารถนาดีจาก...

โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์

ข้อมูลจาก ... น.พ.อำนาจ ศรีรัตนบัล

ผลิตโดย ... กลุ่มงานสุขศึกษา ต่อ 5200, 9801

โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ จังหวัดนครสวรรค์

โทร 0 - 5621 - 9888